

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 277/2026-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], toho času v [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 46T/15/2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 46T/15/2024. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, aby mu priznal finančné zadostučinenie 6 000 eur, ako aj náhradu trov konania. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie o ústavnej sťažnosti, keďže jeho finančné pomery mu neumožňujú zvoliť si právneho zástupcu na vlastné náklady a nachádza sa vo výkone trestu odňatia slobody.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že trestné stíhanie proti sťažovateľovi bolo začaté v roku 2020, pričom v jeho priebehu došlo k viacerým obdobiam nečinnosti. Trestné stíhanie aktuálne trvá už šiesty rok.
3. Dňa 13. februára 2024 prokurátor podal okresnému súdu obžalobu. Okresný súd nekonal dva roky a až v roku 2026 doručil sťažovateľovi trestný rozkaz, proti ktorému podal odpor.

4. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu podal sťažovateľ 23. marca 2026 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy, avšak do dnešného dňa nedošlo k náprave.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že okresný súd v napadnutom trestnom konaní nekoná plynule a bez prieťahov, čím dochádza k porušovaniu označených práv podľa ústavy a dohovoru.

6. Sťažovateľ zdôrazňuje, že dlhodobé trestné stíhanie má pre neho závažné dôsledky v osobnom, rodinnom a pracovnom živote, spôsobuje mu „značnú psychickú záťaž“. Sťažovateľ zároveň uvádza, že trestná vec sa týka prečinu krádeže, pričom nejde o právne ani skutkovo zložitý prípad, napriek tomu okresný súd nekonal po podaní obžaloby po dobu dvoch rokov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Sťažovateľ nie je zastúpený advokátom, pričom požiadal o ustanovenie právneho zástupcu podľa zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritórnemu prejednaní. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje, odhliadnuc od nedostatku právneho zastúpenia, všeobecné, ako aj osobitné náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde, ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu (m. m. I. ÚS 193/2024). Ústavná sťažnosť sťažovateľa predstavuje aj dostatočný podklad pre zistenie, či je prípustná z pohľadu vyčerpania dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy.

10. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus,

ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

11. Vychádzajúc z princípu subsidiarity, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

12. Trestný poriadok v § 55 ods. 3 zakotvuje inštitút sťažnosti pre nečinnosť, ktorou sa ktorákoľvek zo strán trestného konania môže domáhať, aby nadriadený súd určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu, a to v situácii, ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave pojednania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia. Uvedenú sťažnosť na prietahy je potrebné podľa judikatúry ústavného súdu považovať za účinný prostriedok nápravy, prostredníctvom ktorého sa sťažovateľ mohol účinne domáhať ochrany svojich práv, ktorých porušenie namietal, pred nadriadeným súdom (porovnaj napr. I. ÚS 337/06, I. ÚS 168/2015, I. ÚS 518/2024).

13. Ústavný súd vo svojej ostatnej judikatúre nepodmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti využitím sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), a to aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá tento inštitút nepovažuje za účinný prostriedok nápravy, a to aj vzhľadom na to, ako je uvedený inštitút koncipovaný, kde nápravu má zjednať predseda namietaného súdu.

14. Uvedený prístup nemožno automaticky aplikovať aj v prípade sťažnosti pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku. Je zjavné, že uvedený právny inštitút má inú povahu a koncepciu ako sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi súdu podľa zákona o súdoch. Sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku môže vybaviť priamo namietaný súd tým, že urobí úkon trestného konania uvedený v sťažnosti pre nečinnosť. Ak predmetný úkon urobí do pätnástich pracovných dní po prijatí sťažnosti a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť (§ 55 ods. 4 Trestného poriadku). Ak sa uvedeným spôsobom nepostupuje, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu (§ 55 ods. 3). O sťažnosti pre nečinnosť musí rozhodnúť senát

nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak zo strany súdu nedošlo k priet'ahom, s'ťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, ak je s'ťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu (§ 55 ods. 5).

15. Z uvedeného je zrejmé, že s'ťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku na rozdiel od s'ťažnosti na priet'ahy podľa zákona o súdoch má devolutívny účinok, pričom uplatnenie tohto účinku je plne v dispozícii s'ťažovateľa (a to aj v prípade, ak namietaný súd urobí úkon uvedený v s'ťažnosti pre nečinnosť). Zároveň dochádza aj k priamej ingerencii predsedu namietaného súdu vyžadovaním jeho stanoviska k veci pri predložení spisu nadriadenému súdu. Nadriadený súd rozhoduje o veci v trojčlennom senáte, vec teda nepatrí do právomoci predstaviteľa správy súdu (predsedu nadriadeného súdu). Táto rozdielna povaha s'ťažnosti pre nečinnosť podľa Trestného poriadku oproti s'ťažnosti na priet'ahy podľa zákona o súdoch odôvodňuje aj rozdielny prístup k tomuto inštitútu.

16. V zmysle dostupnej judikatúry ESLP účinný prostriedok nápravy musí mať preventívny účinok (zamedzí ďalšiemu porušovaniu práv), reparačný účinok (dodatočne odškodní či inak napraví dôsledky zásahu do základných práv), musí byť reálne dostupný (keď s'ťažovateľ má reálnu možnosť ho iniciovať a dosiahnuť ním preskúmanie svojej veci) a konanie o náprave musí prebiehať podľa jasných a predvídateľných pravidiel v primeranej rýchlosti.

17. Z citovanej právnej úpravy a zo súdnej praxe vyplýva, že s'ťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku je spôsobilá plniť preventívny aj reparačný charakter účinnej ochrany základných práv a slobôd, konanie o náprave prebieha podľa predvídateľných pravidiel a v primeranom čase a pre s'ťažovateľov je vo všeobecnosti v tomto smere účinná smerom k ochrane ich práv.

18. S'ťažnosť pre nečinnosť je účinným právnym prostriedkom nápravy, ktorého vyčerpanie je podmienkou pre možnosť uplatniť ústavnú s'ťažnosť pred ústavným súdom. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti uvádza, že podal s'ťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu, čím vyčerpal všetky dostupné a účinné právne prostriedky nápravy. S'ťažovateľ ani netvrdí a ani nepreukazuje, že podal s'ťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku pred podaním ústavnej s'ťažnosti. Z toho hľadiska ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci nie je daná jeho právomoc. Ústavná s'ťažnosť zároveň neobsahuje argumentáciu v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. že s'ťažovateľ nevyužil vymedzený dostupný právny prostriedok nápravy z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (výrok 1 tohto uznesenia).

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

20. Žiadostiam s'ťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery navrhovateľ nedisponuje dostatočnými

zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak v prípade navrhovateľovej ústavnej sťažnosti nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

21. Sťažovateľ uviedol, že nemá finančné prostriedky na zvolenie si advokáta na vlastné náklady a je vo výkone trestu odňatia slobody. Ak by sťažovateľ preukázal, že jeho majetkové pomery nie sú dostatočné na úhradu trov právneho zastúpenia, táto okolnosť by *prima facie* predstavovala splnenie prvej podmienky na ustanovenie právneho zástupcu.

22. Druhou podmienkou na ustanovenie právneho zástupcu je, že v prípade ústavnej sťažnosti nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Naplnenie tejto podmienky ústavný súd skúmal predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti.

23. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej vedie k záveru o zrejme bezúspešnom uplatňovaní nároku na ochranu ústavnosti v prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Nie je tak naplnená druhá podmienka na ustanovenie právneho zástupcu sťažovateľovi, z toho dôvodu ústavný súd žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel (výrok 2 tohto uznesenia). Vzhľadom na uvedené bolo aj bez právneho významu vyzvať sťažovateľa, aby preukázal tvrdenia o svojich pomeroch predložením dôkazov.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu